Сборник съдебна практика

РЕШЕНИЕ НА СЪДА (първи състав)

26 януари 2017 година*

„Обжалване — Конкуренция — Картели — Белгийски, германски, френски, италиански, нидерландски и австрийски пазар на оборудване за баня — Координиране на продажните цени и обмен на чувствителна търговска информация — Регламент (ЕО) № 1/2003 — Член 23, параграф 2 — Таван от 10 % от оборота — Задължение за мотивиране — Защита на оправданите правни очаквания“

По дело C-611/13 P

с предмет жалба на основание член 56 от Статута на Съда на Европейския съюз, подадена на 26 ноември 2013 г.,

**Hansa Metallwerke AG**, установено в Щутгарт (Германия),

**Hansa Nederland BV**, установено в Нейкерк (Нидерландия),

**Hansa Italiana Srl**, установено в Кастелнуово дел Гарда (Италия)

**Hansa Belgium**, установено в Асе (Белгия),

**Hansa Austria GmbH**, установено в Залцбург (Австрия),

за които се явяват S. Cappellari, H.-J. Hellmann и C. Malz, Rechtsanwälte,

жалбоподатели,

като другите страни в производството са:

**Европейска комисия**, за която се явяват L. Malferrari и R. Sauer, в качеството на представители, със съдебен адрес в Люксембург,

ответник в първоинстанционното производство,

**Съвет на Европейския съюз,**

встъпила страна в първоинстанционното производство,

СЪДЪТ (първи състав),

състоящ се от: A. Tizzano, заместник-председател на Съда, изпълняващ функцията на председател на първи състав, M. Berger, E. Levits, S. Rodin (докладчик) и F. Biltgen, съдии,

* * Език на производството: немски.

генерален адвокат: M. Wathelet,

секретар: K. Malacek, администратор,

предвид изложеното в писмената фаза на производството и в съдебното заседание от 10 септември 2015 г.,

предвид решението, взето след изслушване на генералния адвокат, делото да бъде разгледано без представяне на заключение,

постанови настоящото

## Решение

1 С жалбата си Hansa Metallwerke AG, Hansa Nederland BV, Hansa Italiana Srl, Hansa Belgium и Hansa Austria GmbH искат отмяна на решението на Общия съд на Европейския съюз от 16 септември 2013 г., Hansa Metallwerke и др./Комисия (T-375/10, непубликувано, наричано по-нататък „обжалваното съдебно решение“, EU:T:2013:475), с което той отхвърля жалбата им за частична отмяна на Решение C(2010) 4185 окончателен на Комисията от 23 юни 2010 г. относно производство по член 101 ДФЕС и член 53 от Споразумението за ЕИП (преписка COMP/39092 — Оборудване за баня) (наричано по-нататък „спорното решение“), и при условията на евентуалност, намаляване на размера на глобата, наложена на жалбоподателите с това решение.

## Правна уредба

*Регламент (ЕО) № 1/2003*

2 Регламент (ЕО) № 1/2003 на Съвета от 16 декември 2002 година относно изпълнението на правилата за конкуренция, предвидени в членове [81 ЕО] и [82 ЕО] (ОВ L 1, 2003 г., стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 1, стр. 167) предвижда в член 23, параграфи 2 и 3:

„2. С решение Комисията може да налага [глоби] на предприятия и на сдружения на предприятия, когато умишлено или поради небрежност:

а) нарушават член 81 или 82 [ЕО] […]

[…]

За всяко предприятие и сдружение на предприятия, което има участие в нарушението, [глобата] не може да надвишава 10 % от общия размер на оборота му за предходната стопанска година.

[…]

3. При определяне на размера на [глобата] се взема предвид както тежестта, така и продължителността на нарушението“.

*Насоките от 2006 г.*

3 В точка 2 от Насоките относно метода за определяне на глобите, налагани по силата на член 23, параграф 2, буква а) от Регламент № 1/2003 (ОВ C 210, 2006 г., стр. 2; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 4, стр. 264, наричани по-нататък „Насоките от 2006 г.“), се посочва по отношение на определянето на глобите, че „Комисията трябва да отчита както тежестта, така и продължителността на нарушението“ и че „наложената глоба не може да надвишава максималните размери, определени в член 23, параграф 2, втора и трета алинея от [Регламент № 1/2003]“.

4 Точка 37 от Насоките от 2006 г. гласи:

„Въпреки че настоящите насоки представляват обща методология за определяне на глобите, особеностите на даден случай или необходимостта да се постигне възпиращ ефект в конкретен случай може да обоснове отклонение от тази методология или от границите, посочени в точка 21“.

**Фактите по спора и спорното решение**

5 Фактите по спора, изложени в точки 1—34 от обжалваното съдебно решение, могат да бъдат обобщени, както следва.

6 Жалбоподателите произвеждат кранове и фитинги.

7 На 15 юли 2004 г. Masco Corp. и дъщерните му дружества, сред които Hansgrohe AG, което произвежда кранове и фитинги, и Hüppe GmbH, което произвежда душкабини, уведомяват Комисията за наличието на картел в сектора на оборудването за баня и искат да бъдат освободени от глоби на основание Известието на Комисията относно освобождаването от глоби и намаляването на техния размер по делата за картели (ОВ C 45, 2002 г., стр. 3, наричано по-нататък „Известието относно сътрудничеството от 2002 г.“) или поне да бъде намален размерът на глобите, които могат да им бъдат наложени.

8 На 9 и 10 ноември 2004 г. Комисията прави внезапни проверки в помещенията на няколко дружества и национални професионални сдружения, които извършват дейност в сектора на оборудването за баня. След като между 15 ноември 2005 г. и 16 май 2006 г. тя е отправила искания за предоставяне на информация до въпросните дружества и сдружения, включително до жалбоподателите, на 26 март 2007 г. Комисията приема изложение на възраженията, за което на последните е изпратено уведомление.

9 След като от 12 до 14 ноември 2007 г. е проведено изслушване, на 9 юли 2009 г. е изпратено писмо с изложение на фактите и допълнителни искания за предоставяне на информация, адресирани впоследствие по-специално и до жалбоподателите, на 23 юни 2010 г. Комисията приема спорното решение, в което установява, че е налице нарушение на член 101, параграф 1 ДФЕС и на член 53 от Споразумението за Европейското икономическо пространство от 2 май 1992 г. (ОВ L 1, 1994 г., стр. 3) в сектора на оборудването за баня. Това нарушение, в което участвали 17 предприятия, протекло в различни периоди от време между 16 октомври 1992 г. и 9 ноември 2004 г. под формата на съвкупност от антиконкурентни споразумения или съгласувани практики на белгийска, германска, френска, италианска, нидерландска и австрийска територия. Засегнатите от картела продукти били оборудването за баня, принадлежащо към една от следните три подгрупи продукти: крановете и фитингите, душкабините и аксесоарите към тях, както и керамичните изделия.

10 Що се отнася до участието на жалбоподателите в установеното нарушение, първо, Комисията изтъква, че макар да са преди всичко производители на кранове и фитинги, докато е траело нарушението, те все пак са знаели за различните гами продукти, предмет на нарушението, предвид участието им в тайните срещи на различните координиращи организации, чиито членове са били. Второ, по отношение на географския обхват на картела Комисията приема, че жалбоподателите са участвали в срещи в пет от шестте държави членки, в които е установено нарушение до 2002 г., а именно в Белгия, Германия, Италия, Нидерландия и Австрия. Що се отнася до Франция, Комисията признава, че независимо от наличието на нарушение от 2002 г. и след това, жалбоподателите са престанали да участват в съответното национално професионално сдружение през тази година. Предвид обаче множество данни и доказателства тя приема, че жалбоподателите са можели разумно да имат съмнения, че антиконкурентните практики, които характеризират посоченото нарушение, проявяват действието си на френска територия. В резултат на това Комисията прави извода, че жалбоподателите не могат да пренебрегнат общия обхват и основните характеристики на разглежданото нарушение.

11 На това основание в член 2, първа алинея, точка 5 от спорното решение Комисията налага на жалбоподателите глоби с общ размер от 14 758 220 EUR.

12 За да изчисли тези глоби, Комисията се е основала на Насоките от 2006 г.

**Производството пред Общия съд и обжалваното съдебно решение**

13 На 8 септември 2010 г. жалбоподателите подават в секретариата на Общия съд жалба за отмяна на спорното решение, като изтъкват шест основания. Първото основание е изведено от грешка при прилагане на правото и грешка в преценката по отношение на максималния размер на глобата, наложена на основание член 23, параграф 2, втора алинея от Регламент № 1/2003, второто — от нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания, третото — от нарушение на член 23, параграф 2 от този регламент във връзка с Известието относно сътрудничеството от 2002 г. в резултат на допусната грешка при изчисляване на размера на глобата, четвъртото — от нарушение на принципа за забрана на обратното действие, петото — от нарушение на принципа за законоустановеност на наказанията, който следва от член 23, параграф 2 от посочения регламент, и шестото — от нарушение на принципа за законосъобразност на административното производство и на принципа на правната сигурност.

14 При условията на евентуалност жалбоподателите искат намаляване на размера на наложената глоба.

15 С обжалваното съдебно решение Общият съд отхвърля жалбата в нейната цялост.

**Искания на страните**

16 Жалбоподателите искат от Съда:

— да отмени обжалваното съдебно решение,

— да отмени спорното решение в частта, която се отнася до жалбоподателите,

— при условията на евентуалност, да намали размера на глобата,

— да осъди Комисията да заплати съдебните разноски и

— при условията на евентуалност спрямо предходните искания, да отмени обжалваното съдебно решение и да върне делото на Общия съд, за да постанови той решение.

17 Комисията иска от Съда:

— да отхвърли жалбата,

— при условията на евентуалност, ако частично отмени съдебното решение, да отхвърли първоинстанционната жалба, и

— да осъди жалбоподателите да заплатят съдебните разноски.

**По жалбата**

18 В подкрепа на жалбата си жалбоподателите излагат три основания. Първото е изведено от това, че Общият съд е нарушил принципа за индивидуализиране на наказанията и санкциите. Второто основание е изведено от нарушение на задължението за мотивиране. Третото правно основание е изведено от нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания.

*По първото основание относно нарушение на принципа за индивидуализиране на наказанията*

Доводи на страните

19 С първото си основание жалбоподателите изтъкват, че по-специално в точка 87 от обжалваното съдебно решение Общият съд е нарушил принципа за индивидуализиране на наказанията.

20 Всъщност в спорното решение Комисията допуснала грешка при прилагане на правото, упражнявайки правомощието, което ѝ е поверено по силата на член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003 за определянето на размера на глобите, като е приложила Насоките от 2006 г. за определяне на размера на наложената на жалбоподателите глоба.

21 Общият метод за изчисляване, определен в Насоките, в положение като разглежданото обаче водел до това таванът от 10 %, предвиден в член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, да бъде редовно надхвърлян, по-специално в случая на „еднопродуктовите“ недиверсифицирани предприятия. Следователно прилагането на метода водело до това критериите за продължителност и тежест на нарушенията, извършени от предприятията, към които препраща член 23, параграф 3 от Регламент № 1/2003, да на бъдат взети предвид по подходящ начин. Така прилагането на посочените насоки накърнявало, в още по-голяма степен от Насоките относно метода за определяне на размера на глобите, налагани съгласно член 15, параграф 2 от Регламент № 17 и член 65, параграф 5 [ВС] (ОВ C 9, 1998 г., стр. 3; Специално издание на български език, 2007 г., глава 8, том 3, стр. 69, наричани по-нататък „Насоките от 1998 г.“), принципа за индивидуализиране на наказанията.

22 Жалбоподателите поддържат, че съгласно член 31 от Регламент № 1/2003 Общият съд е оправомощен да упражни пълен съдебен контрол, което означава по-специално да замести преценката си с тази на Комисията, а следователно и да отмени, намали или увеличи наложената от последната глоба. Освен това от решение на Общия съд от 16 юни 2011 г., Putters International/Комисия (T-211/08, EU:T:2011:289), както и от Решение на Комисията от 28 март 2012 г. относно производство по член 101 ДФЕС и член 53 от Споразумението за ЕИП (дело COMP/39.452 — Обковки за прозорци и прозоречни врати) (наричано по-нататък „решението то 28 март 2012 г.“) следвало, че когато Комисията е допуснала грешка при упражняване на

правомощието си за определяне на размера на глобата, Общият съд бил длъжен в рамките на правомощието си за пълен съдебен контрол да направи самостоятелна преценка на глобата, която преценка се основава на особените обстоятелства в конкретния случай.

23 В точка 87 от обжалваното съдебно решение обаче Общият съд пропуснал на направи подобна преценка и погрешно препратил само към съдебната практика относно съвместимостта на Насоките от 1998 г. с принципа за индивидуализиране на наказанията, приемайки, че тя се отнася по един и същи начин и към прилагането на Насоките от 2006 г.

24 Комисията смята, че това основание е недопустимо и във всички случай трябва да се отхвърли по същество.

Съображения на Съда

25 С първото си основание по същество жалбоподателите упрекват Общият съд, че в точка 87 от обжалваното съдебно решение е нарушил правото на Съюза, по-специално принципа за индивидуализиране на наказанията, като е пропуснал да направи самостоятелна преценка на глобата и е приел, че таванът от 10 % от оборота, предвиден в член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, както и практиката на Съда относно този таван, изготвена в рамките на Насоките от 1998 г., се прилагали за определянето на глобите, наложени съгласно Насоките от 2006 г. По този начин Общият съд не взел предвид, че прилагането на последните насоки има за последица, от една страна, тежестта и продължителността на нарушенията да не бъдат взети в достатъчна степен при изчисляването на глобата, и от друга страна, таванът от 10 % да бъде редовно надхвърлян в случая на „еднопродуктовите“ недиверсифицирани предприятия.

26 Налага се констатацията, че по този начин Общият съд не е допуснал грешка при прилагане на правото.

27 Всъщност, както Общият съд посочва правилно в точка 87 от обжалваното съдебно решение, от постоянната практика на Съда следва, че фактът, че поради прилагането на тавана от 10 % от оборота, посочен в член 23, параграф 2, втора алинея от Регламент № 1/2003, някои фактори като тежестта и продължителността на нарушението не намират ефективно отражение върху размера на наложената глоба, е единствено последица от прилагането на тази горна граница към посочения окончателен размер (вж. по-специално решения от 28 юни 2005 г., Dansk Rørindustri и др./Комисия, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 279 и от 12 юли 2012 г., Cetarsa/Комисия, C-181/11 P, непубликувано, EU:C:2012:455, т. 81).

28 Всъщност предназначението на горната граница е да се предотврати налагането на глоби, за които може да се предвиди, че поради мащабите им, определени въз основа на общия им оборот, пък било то и приблизително и неточно, предприятията няма да могат да платят (решения от 28 юни 2005 г., Dansk Rørindustri и др./Комисия, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 280 и от 12 юли 2012 г., Cetarsa/Комисия, C-181/11 P, непубликувано, EU:C:2012:455, т. 82).

29 Следователно става дума за граница, която се прилага еднакво за всички предприятия, съразмерно с големината на всяко едно от тях, и цели да се избегнат прекомерни и непропорционални глоби. Същата тази по-висока граница има различна и самостоятелна цел в сравнение с целта на критериите тежест и продължителност на нарушението (решения от 28 юни 2005 г., Dansk Rørindustri и др./Комисия, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P—C-208/02 P и C-213/02 P, EU:C:2005:408, т. 281 и 282 и от 12 юли 2012 г., Cetarsa/Комисия, C-181/11 P, непубликувано, EU:C:2012:455, т. 83).

30 От това следва, че доводите, изведени от недостатъчното съобразяване на тежестта и продължителността на нарушенията, което се дължи на прилагането на максималната граница, предвидена в член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, както и изведените от това, че поради Насоките от 2006 г. и обратно на това, което би се случило, ако се приложат Насоките от 1998 г., посочената граница била редовно надхвърляна в случая на „еднопродуктовите“ недиверсифицирани предприятия, трябва да се отхвърлят като неоснователни.

31 Всъщност, дори да се приеме, че при изчисляването на глобите, които трябва да се наложат срещу предприятията, предлагащи малко продукти, междинните размери надхвърлят по-често максималната граница, предвидена в член 23, параграф 2 от Регламент № 1/2003, когато Комисията прилага Насоките от 2006 г., а не Насоките от 1998 г., подобно обстоятелство не може да постави под въпрос законосъобразността на прилагането на тази граница, на която се е позовал Съдът, що се отнася както до глобите, наложени съгласно първите насоки, така и съгласно вторите.

32 Следователно Общият съд не може да бъде упрекнат, че в точка 87 от обжалваното съдебно решение е потвърдил направената от Комисията преценка относно размера на наложената на жалбоподателите глоба, която преценка е основана на Насоките от 2006 г., без да прави самостоятелна преценка на тази глоба.

33 От изложеното по-горе следва, че първото основание трябва да се отхвърли.

*По второто основание относно задължението за мотивиране*

Доводи на страните

34 С второто си основание жалбоподателите изтъкват, че съображенията на Общия съд относно принципа за индивидуализиране на наказанията са опорочени от липса на мотиви. Макар в точка 80 и сл., по-специално в точка 87 от обжалваното съдебно решение, Общият съд да е разгледал някои доводи на жалбоподателите по този въпрос, той не споменал изведените от решение от 16 юни 2011 г., Putters International/Комисия (T-211/08, EU:T:2011:289), и по-специално съображенията в точка 75 от това решение, въпреки значението, придадено на последните доводи от жалбоподателите. Освен това обжалваното съдебно решение не се позовавало на релевантните мотиви към решението от 28 март 2012 г., така че Общият съд не се произнесъл по тези точки.

35 Комисията отвръща, че Общият съд е единствено длъжен да изложи в подробности основните мотиви на решението си, а не да се позовава на obiter dictum на определено решение или на последващо решение на Комисията.

Съображения на Съда

36 Следва да се припомни, че според постоянната практика на Съда задължението за мотивиране на Общия съд не налага той в изложението си да следва изчерпателно и едно по едно всички представени от страните по спора съображения, така че мотивите могат да бъдат и имплицитни, при условие че дават възможност на заинтересованите лица да се запознаят с причините, поради които Общият съд не е уважил техните доводи, а на Съда — да разполага с достатъчно данни, за да упражни своя контрол (в този смисъл вж. по-специално решения от 7 януари 2004 г., Aalborg Portland и др./Комисия, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P и C-219/00 P, EU:C:2004:6, т. 372 и от 9 септември 2008 г., FIAMM и др./Съвет и Комисия, C-120/06 P и C-121/06 P, EU:C:2008:476, т. 96).

37 По-специално задължението за мотивиране на решенията му по принцип не може да включи задължение за Общия съд да обоснове възприетото по дадено дело разрешение спрямо възприетото по друго дело, с което е бил сезиран, или още по-малко спрямо взето от Комисията решение по друго дело (вж. в този смисъл решение от 11 юли 2013 г., Team Relocations и др./Комисия, C-444/11 P, непубликувано, EU:C:2013:464, т. 66 и определение от 4 септември 2014 г., Metropolis Inmobiliarias y Restauraciones/СХВП, C-509/13 P, непубликувано, EU:C:2014:2173, т. 51).

38 Следователно, при положение че в обжалваното съдебно решение Общият съд ясно е посочил мотивите, поради които отхвърля доводите на жалбоподателите и които са изведени от нарушението на принципа за индивидуализиране на наказанията, второто основание следва да се отхвърли по същество.

*По третото основание относно нарушението на принципа на защита на оправданите правни очаквания*

39 С третото си основание жалбоподателите изтъкват нарушение на принципа на защита на оправданите правни очаквания.

40 В това отношение жалбоподателите изтъкват по-специално, както става ясно от точка 104 от обжалваното съдебно решение, че безспорно Комисията нееднократно е нарушила процедурните правила, като е съобщила на други предприятия тайни за обороти, които ги касаят. В точки 102—119 от това решение обаче Общият съд направил формална преценка, че Комисията е спазила принципа на защита на оправданите правни очаквания, без да съобрази съществения характер на доверието, дадено от жалбоподателите на службите на Комисията в рамките на привеждането на Известието относно сътрудничеството в действие.

41 Сътрудничещите предприятия следва да могат да се доверят на уверенията на Комисията, когато те са предоставени по аналогичен начин от отговорни служители от екипа, натоварен с делото. Да се приеме, както прави Общият съд в точка 115 от обжалваното съдебно решение, че такива уверения не създават подобно оправдано правно очакване, тъй като не произхождат от компетентната служба, би противоречало според жалбоподателите на целта от общ интерес да се преследват нарушенията и би нарушило принципа на защита на оправданите правни очаквания.

42 Според Комисията това основание трябва да се отхвърли по същество.

Съображения на Съда

43 Важно е да се посочи, че в точки 110—116 от обжалваното съдебно решение Общият съд е разгледал дали Комисията е нарушила принципа на защита на оправданите правни очаквания.

44 В това отношение Общият съд правилно е подчертал в точка 111 от обжалваното съдебно решение, че от постоянната практика на Съда следва, че правото да се иска защита на оправданите правни очаквания предполага да са изпълнени три кумулативни условия, сред които е това за конкретни, безусловни и непротиворечиви уверения, които трябва да бъдат предоставени от администрацията на Европейския съюз (вж. в този смисъл решения от 18 юли 2007 г., AER/Karatzoglou, C-213/06 P, EU:C:2007:453, т. 33 и от 16 декември 2008 г., Masdar (UK)/Комисия, C-47/07 P, EU:C:2008:726, т. 81). По-нататък в точки 113—116 от обжалваното съдебно решение Общият съд приема, че в конкретния случай тези три условия не са изпълнени.

45 Доколкото обаче изтъкнатите от жалбоподателите доводи се отнасят по-специално до точка 115 от обжалваното съдебно решение относно липсата на оправомощаване в полза на съответните служители или служби на Комисията да формулират такива уверения, е достатъчно да се констатира, че във всеки случай посочената точка е за изчерпателност и че тези доводи не могат да доведат до отмяната на обжалваното съдебно решение.

46 Ето защо третото основание следва да бъде отхвърлено като неотносимо.

47 Тъй като не е уважено нито едно от изтъкнатите от жалбоподателите основания за обжалване, жалбата следва да се отхвърли в нейната цялост.

**По съдебните разноски**

48 Съгласно член 184, параграф 2 от Процедурния правилник на Съда, когато жалбата е неоснователна, Съдът се произнася по съдебните разноски.

49 Съгласно член 138, параграф 1 от този правилник, приложим към производството по обжалване по силата на член 184, параграф 1 от същия, загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски, ако е направено такова искане. След като жалбоподателите са загубили делото и Комисията е направила искане да бъдат осъдени да заплатят съдебните разноски, те следва да бъдат осъдени да заплатят разноските по настоящото производство по обжалване.

По изложените съображения Съдът (първи състав) реши:

**1) Отхвърля жалбата.**

**2) Осъжда Hansa Metallwerke AG, Hansa Nederland BV, Hansa Italiana Srl, Hansa Belgium и Hansa Austria GmbH да заплатят съдебните разноски.**

Подписи